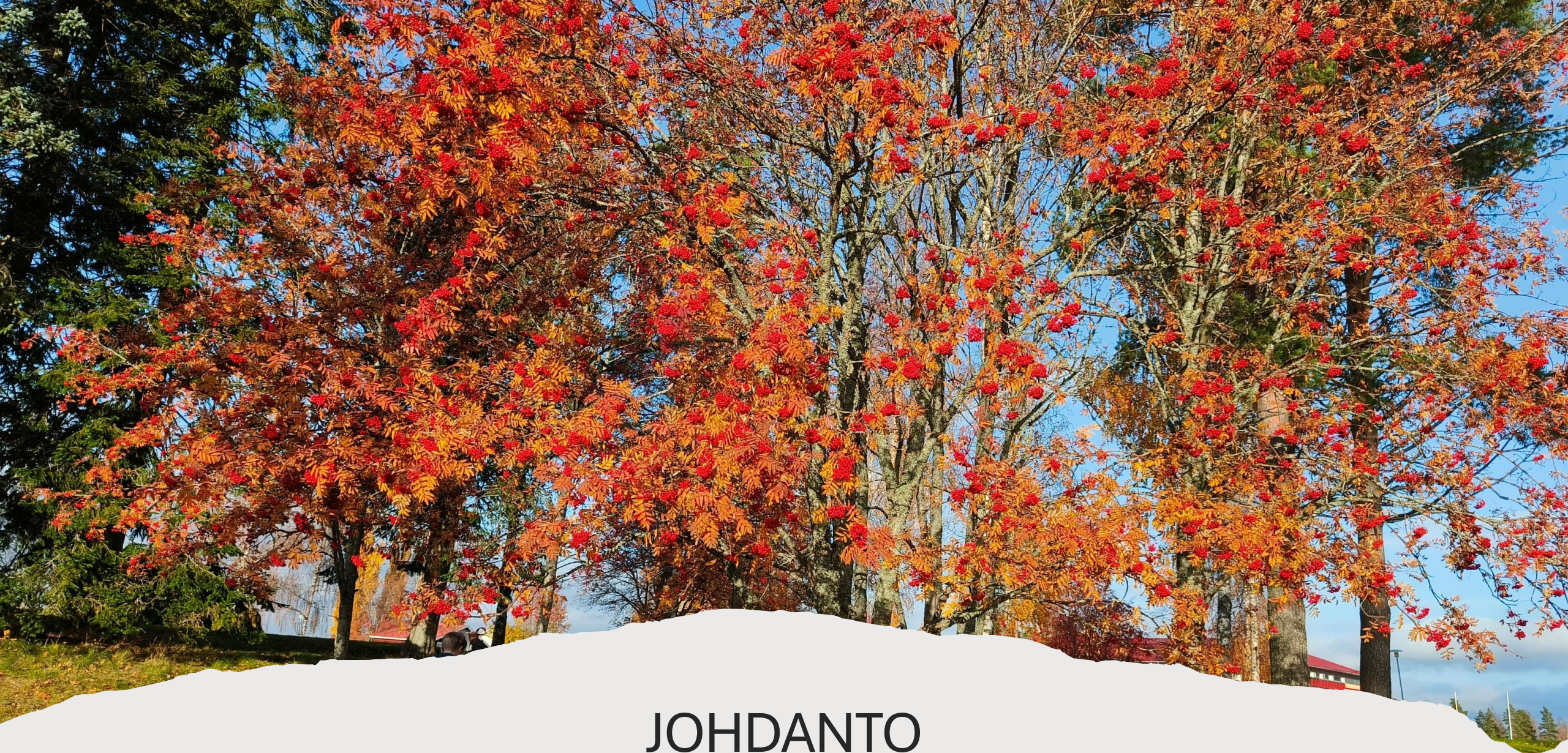

A scenic autumn landscape. In the foreground, a large, moss-covered rock sits on the left, and a tree with yellowing leaves stands on the right. A calm lake reflects the sky and the distant forest. The background is a dense line of trees under a clear blue sky.

Kotoutumisohjelma

Läntinen Pirkanmaa

Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano, Punkalaidun, Sastamala

JOHDANTO

- Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023 edellyttää kunnan kotoutumisohjelman järjestämistä. Kotoutumisohjelma on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus, joka vähimmäissisällöstä säädetään kotoutumislain 13 §:ssä. Vähimmäissisältöjen lisäksi kunta voi kehittää muita palveluita osaksi kotoutumisohjelmaa.
- Tämä kotoutumisohjelma on laadittu koskemaan läntisen Pirkanmaan työllisyysaluetta Sastamala, Punkalaidun, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Parkano ja Kihniö. Kyseisellä alueella Sastamala toimii järjestämisvastuullisena kuntana.
- Kotoutumisohjelman laatimiseen on jokaisessa kunnassa osallistunut iso joukko kuntakohtaisia asiantuntijoita. Ohjelman laatimisen on koordinoanut ja sen päivittämisestä vastaa kansainvälisyys- ja kotoutumiskoordinaattori Pirjo Raunio, puh. 0406209264, pirjo.raunio@sastamala.fi.
- Ohjelma käsittää työllisyysalueen yhteisen osuuden ja kuntakohtaiset osuudet, joissa kuvataan erikseen jokaisen kunnan kuntakohtaiset palvelut.
- Kotoutumisohjelma on käsitelty alueen työllisyyslautakunnassa 11.11.2024.

Ulkomailta muuttaneita läntisen Pirkanmaan alueella

	vieraskieliset	ulkomaalais- taustaiset	ulkomaan kansalaiset	ulkomaiset työttömät 8/2024	työhakijana olevat tilapäistä suojelua saavat
Hämeenkyrö	214	223	160	13	0
Ikaalinen	321	320	269	26	29
Kihniö	29	30	24	0	0
Parkano	186	188	151	10	9
Punkalaidun	85	83	58	0	0
Sastamala	744	748	567	38	41

Tilastotieto vuodelta 2023

Kotoutuminen on
yksilöllinen
prosessi
vuorovaikutuksessa
yhteiskunnan
kanssa

Kotoutumisen tavoitteena on, että

- maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen
- hän omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Samalla kun hän tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan myös mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.

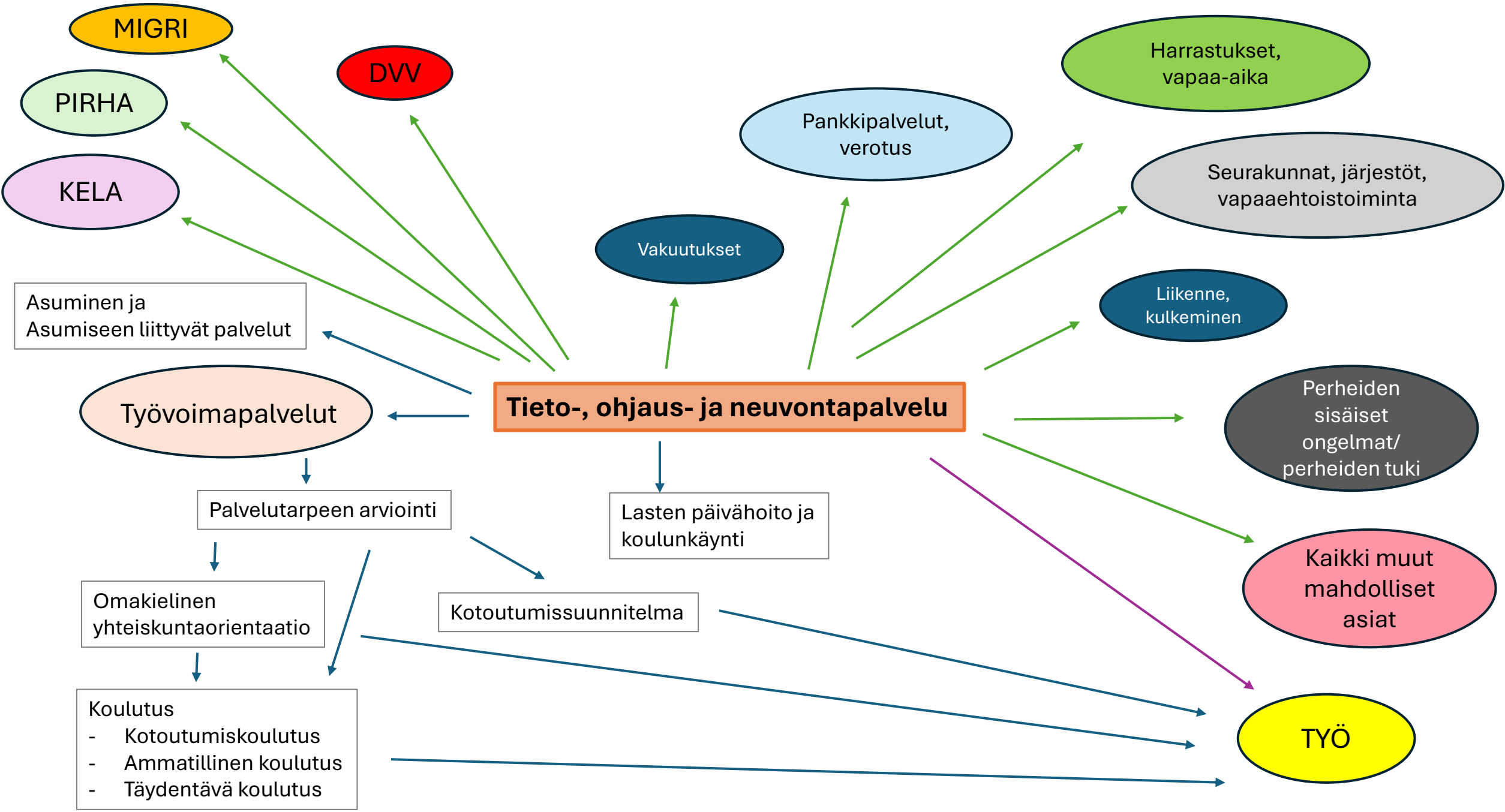

Kotoutumista edistetään

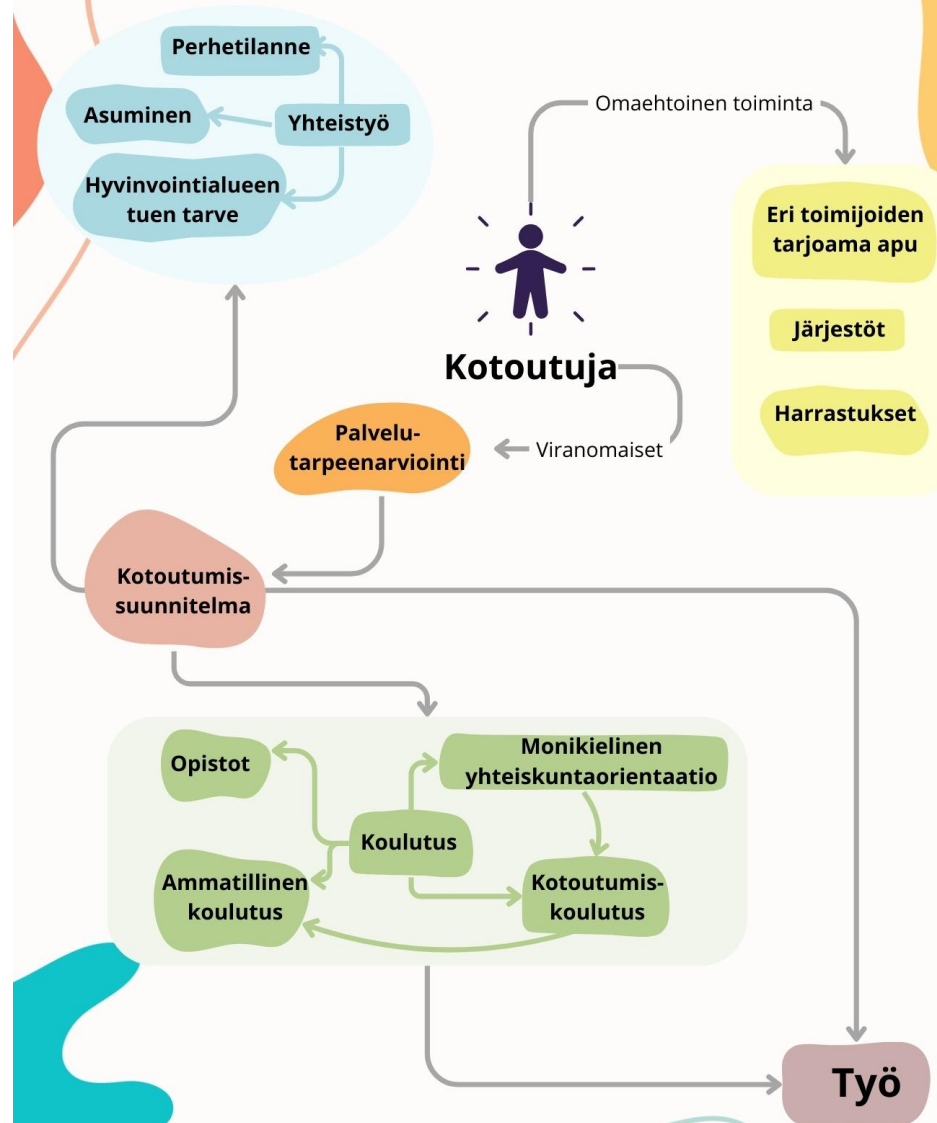
- tarjoamalla erilaisia palveluja
- kehittämällä yhteiskunnan vastaanottavuutta

Kotoutumista edistetään usein eri toimialojen viranomaisten ja muiden tahojen monialaisena yhteistyönä, ja tähän tarkoitukseen tarjotaan erilaisia **tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja**

Kotoutumisen polku

Kotoutumisen sanasto

Turvapaikanhakija

- henkilö, joka hakee kansainvälistä suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta

Pakolainen

- kansalaisuusvaltionsa tai entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella oleskeleva henkilö, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa kansalaisuusvaltiossaan tai entisessä pysyvässä asuinmaassaan vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi ja jolle on vainon perusteella myönnetty pakolaisasema

Kiintiöpakolainen

- YK:n pakolaisjärjestön tunnistama pakolainen, joka siirretään maasta, josta hän on hakenut suojelua, kolmanteen maahan, joka on myöntänyt hänelle oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella

Paluumuuttaja

- maahanmuuttaja, joka on saanut oleskeluoikeuden Suomeen, koska on entinen Suomen kansalainen, syntyperäisen Suomen kansalaisen jälkeläinen tai on kuulunut Inkerin siirtoväkeen tai palvellut Suomen armeijassa vuosina 1939–1945

Tilapäistä suojelua saava: Tilapäistä suojelua voidaan myöntää Suomessa

- Ukrainan kansalaisille, jotka eivät voi palata takaisin Ukrainaan Venäjän hyökkäyksen takia.
- Ukrainalaisten ja Ukrainassa kansainvälistä suojelua tai vastaavaa kansallista suojelua saaneiden perheenjäsenille, jos perheside on muodostettu Ukrainassa ennen 24.2.2022 ja perheenjäsen ei ole Euroopan unioniin tai Pohjoismaihin kuuluvan maan eikä Liechtensteinin tai Sveitsin kansalainen.

Paperiton

- Paperiton henkilö on maassa ilman laillista oleskeluoikeutta. Paperittomilla tarkoitetaan useita henkilöryhmiä. Suomessa oleskelee myös henkilöitä, joiden asema on rinnasteinen paperittomiin. Heillä on laillinen oleskeluoikeus, mutta he ovat pääosin sosiaali- ja terveyspalveluiden ulkopuolella. Paperittomien joukossa on myös alaikäisiä.

Paperittomia ja paperittomiin rinnasteisessa asemassa olevia ovat

- maassa ilman oleskelulupaa oleskelevat, muualta kuin EU- tai Eta-valtiosta tai Sveitsistä tulleet henkilöt, joiden oleskelulupa on umpeutunut tai maahantulo tai maassa oleskelu ei ole laillista.
- Suomeen opiskelutarkoituksessa tai muusta syystä muualta kuin EU- tai Eta-valtiosta tai Sveitsistä tulleet henkilöt, jotka ovat saaneet oleskeluluvan yksityisen sairausvakuutuksen perusteella, mutta vakuutusturva on päättynyt tai se ei ole kattava.
- EU-kansalaiset, joiden maassa oleskelu on laillista, mutta jolla ei ole vakuutusturvaa sairauden tai sairaanhoidon varalle.
- Jos turvapaikanhakija saa kielteisen turvapaikkapäätöksen, hän voi joutua paperittoman henkilön aseman.

Kotikuntaoikeus

- Kotikunta tarkoittaa, että henkilöasiakas siirtyy vastaanottopalveluiden asiakkaasta jonkin tietyn kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden asiakkaaksi ja kuntalaiseksi. Kotikunta määräytyy sen mukaan, missä henkilö asuu
- Tilapäistä suojelua saava voi hakea kotikuntaa Suomessa asuttuaan Suomessa vuoden tai jo aikaisemmin, jos hänellä on vähintään kahden vuoden työsopimus, vähintään kaksi vuotta kestävä opiskelupaikka tai hän on oleskellut Suomessa Ukrainan biometrisellä passilla ennen tilapäisen suojelun luvan hakemista ja voi todistaa sen.

Kuntapaikka

- Kunnat sopivat ELY-keskuksen kanssa kuntapaikoista tekemällä ELY-keskuksen kanssa sopimuksen kuntaan osoittamisesta ja pakolaisten kotoutumisen edistämisestä.
- Kun kunta tarjoaa kuntapaikan, se sitoutuu etsimään kuntapaikalle osoitettavalle henkilölle asunnon kunnasta. Kuntapaikoille ohjataan kiintiöpakolaisia, oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita ja tilapäistä suojelua saavia yhteistyössä kunnan, ELY-keskuksen ja vastaanottokeskusten kanssa. Kunnan pitää kuulla hyvinvointialuetta myös ennen yksittäisen henkilön kuntaan osoittamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeita. Kuulemisen tarkoituksena on tukea yhteistyötä ja yhteydenpitoa sekä varautumista kuntaan saapuvien pakolaisten tilanteisiin ja tarpeisiin.

Hyvät väestösuhteet

- Hyvät väestösuhteet edistävät ihmisten välistä luottamusta, yhdenvertaisuutta ja yhteenkuuluvuutta. Hyvien väestösuhteiden edistämisen keskeisiä muotoja ovat muun muassa eri väestöryhmien välisiin asenteisiin vaikuttaminen, ihmisten turvallisuuden tunteen lisääminen, väestöryhmien vuorovaikutusta lisäävät ja parantavat toimenpiteet, konfliktinratkaisu- ja sovittelumenetelmien käyttäminen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisy sekä eri väestöryhmien osallisuutta tukevat toimenpiteet.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

- Äskettäin maahan tulleelle maahanmuuttajalle tarkoitettu kotoutumispalvelu, jonka tavoitteena on perehdyttää henkilö omalla äidinkielellään tai muulla hänen hyvin osaamallaan kielellä suomalaisen yhteiskunnan toimintaan ja vahvistaa maahanmuuttajien ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta sekä heidän omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Kotoutumiskoulutus

- Tavoitteena on kehittää oppivelvollisuusiän ylittäneen henkilön suomen tai ruotsin kielen taitoa ja muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat henkilön pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan

Kotoutumissuunnitelma

- Yksilöllinen kotoutumisen edistämiseksi laadittava suunnitelma, jossa viranomainen sopii yhdessä maahanmuuttajan kanssa tälle sopivista kotoutumisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin osallistumisesta

Kotoutumista edistävät työllisyysalueen keskitetyt palvelut

- ❖ Palvelutarpeen arviointi
- ❖ Kotoutumissuunnitelma
- ❖ Monikielinen yhteiskuntaorientaatio
- ❖ Kotoutumiskoulutus
- ❖ Työperusteinen maahanmuutto ja kansainvälinen rekrytointi

Kotoutumisaikaiset maahanmuuttajat palveliaan työllisyysalueen keskitetyissä palveluissa. Kotoutumisajan ylittäneet asiakkaat palveliaan oman kunnan työvoimapalveluissa.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 14 ja 15 §)

- ”Kunnan on arvioitava maahanmuuttajan osaaminen, työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä koulutuksen ja muiden kunnan tai palveluntuottajan kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet sekä järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan osallistumisen tarpeet. Arvioinnin aikana selvitetään maahanmuuttajan tavoitteet ja toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät. Palvelutarpeiden selvittämiseksi maahanmuuttaja voidaan ohjata tarvittaviin asiantuntija-arviointeihin ja tutkimuksiin. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on käynnistettävä viipymättä, kun kunta saa tiedon tällaisesta henkilöstä.”*
- Palvelutarpeen arviointi on sovittu yhteistyösopimuksessa toteutettavaksi keskitettynä palveluna (laatimisesta vastaa työllisyysalueen kotoutumispalvelut Sastamalassa) niiltä osin kuin tietoa tarvitaan kotoutumissuunnitelman laatimista varten. Muu palvelutarpeen arviointi tehdään kuntakohtaisesti.

Prosessi	Kuka tekee kenelle	Miten prosessi etenee	Mahdolliset yhteistyötahot	Haluttu tulos	Muuta huomioitavaa
Palvelutarpeen arviointi Palvelutarpeen arviointi tehdään keskitetysti työllisyysalueella työttömille työnhakijoille, muille kunnassa	Kotoutumis- asiantuntija/OMA- valmentaja tekee Kenelle palvelutarpeen arviointi tehdään? (KotoL §14): 1) työtön työnhakija 2) pakolaisstatus 3) ihmiskaupan uhri 4) ”kotiäidit” 5) oma pyyntö Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä voidaan tehdä kielitaidon arviointi, jonka toteuttaa joko kotoutumisasiantuntija, oppilaitoksen edustaja tai palvelu ostetaan ulkopuoliselta taholta	Arvioidaan - osaaminen - työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumis- valmiudet - koulutustarve Selvitetään (KotoL §14) - tavoitteet ja toiveet - aikaisempi koulutus ja työhistoria - kielitaito - työ- ja toimintakyky - muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät Perheen ollessa kyseessä arvioidaan, tehdäänkö perheelle lain § 21 tarkoitettu perheen kotoutumissuunnitelma Palvelutarpeen arvioinnissa otetaan käyttöön Kotoutumisen asiakastietojärjestelmä (ns. Koto-digi)	Tarvittaessa ohjataan asiantuntija- arviointeihin ja tutkimuksiin. Asiantuntija-arviointi voidaan hankkia sidosryhmä- oppilaitokselta tai ulkoiselta palveluntarjoajalta.	Maahanmuuttaja ohjataan kotoutumista edistävään palveluun ja/tai järjestön, yhdistyksen, yhteisön toimintaan. Palvelutarpeen arviointiin yhdistetyn kielitaidon arvioinnin tuloksen perusteella ohjataan tarvittaessa kotoutumiskoulutuksen oikeaan moduuliin tai muuhun koulutukseen.	On laadittava maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta. Riskit: - palvelutarpeen arvioinnin tarve ja asiantuntijoiden määrä ei kohtaa - kaikkia palvelutarpeen arviointia tarvitsevia kotoutuja-asiakkaita ei tavoiteta - asiakastietojärjestelmät eivät toimi tai eivät kommunikoi keskenään

Kotoutumissuunnitelma ja sen monialainen versio (KotoL 16-24 §)

- *”Kunnan ja maahanmuuttajan on sovittava kotoutumissuunnitelmassa taikka kunnan, hyvinvointialueen ja maahanmuuttajan on sovittava monialaisessa kotoutumissuunnitelmassa yksilöllisistä kotoutumisen ja työllistymisen tai yrittäjyyden pidemmän aikavälin sekä kotoutumissuunnitelman aikaisista tavoitteista. Yksilöllisten tavoitteiden asettamisessa on otettava huomioon maahanmuuttajan toiveet, osaaminen, elämäntilanne sekä työ- ja koulutushistoria.”*
- Kotoutumissuunnitelmat tehdään palvelutarpeen arvioinnin pohjalta. Kotoutumissuunnitelman laatimisesta vastaa työllisyysalueen kotoutumispalvelut.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio (KotoL 25 §)

- *”Kunnan on järjestettävä kotoutuja-asiakkaille yhteiskuntaorientaatio mahdollisuuksien mukaan heidän äidinkiellään tai muutoin hyvin osaamallaan kielillä ottaen huomioon kotoutuja-asiakkaiden kunnassa esiintyvät palvelu- ja kielelliset tarpeet. Monikielisen yhteiskuntaorientaation voi toteuttaa kunta tai palveluntuottaja. Yhteiskuntaorientaation on vähintään sisällettävä tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista.”*
- Monikieliseen yhteiskuntaorientaatiokoulutukseen ohjataan kunnissa ne henkilöt, jotka eivät osallistu kotoutumiskoulutukseen. Yhteiskuntaorientaatio voidaan järjestää ryhmämuotoisena opetuksena tai verkkototeutuksena harvinaisemmille kielille.
- Yhteiskuntaorientaation järjestämisen koordinointi toteutetaan työllisyysalueen kotoutumispalveluiden kautta keskitetysti. Toteutuksesta sovitaan paikallisten opistojen kanssa ja harvinaisimpiin kieliin sekä yksittäistarpeisiin tutkitaan myös verkkototeutusmahdollisuutta kilpailutuksen kautta.

Prosessi	Kuka tekee	Miten prosessi etenee	Mahdolliset yhteistyötahot	Haluttu tulos	Muuta huomioitavaa
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio Keskitetty palvelu koko työllisyysalueella	Kunnan on järjestettävä kotoutuja-asiakkaille yhteiskuntaorientaatio mahdollisuuksien mukaan heidän omalla kielellään tai muutoin hyvin osaamilla kielillä. Monikielisen yhteiskuntaorientaation voi toteuttaa vapaan sivistystyön oppilaitos, muu oppilaitos, kunnan muu taho tai palveluntuottaja.	Tarve yhteiskuntaorientaatiolle todetaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Kotoutumiskoulutukseen osallistuvat suorittavat yhteiskuntaorientaatiota vastaavat opinnot kotoutumiskoulutuksen yhteydessä, joten päällekkäistä palveluntarvetta ei ole.	Oppilaitokset, palveluntuottajat, yhteiskuntaorientaatiota tarjoavat tahot	Kotoutuja-asiakkaalle muodostuu ymmärrys suomalaisesta yhteiskunnasta sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista.	Yhteiskuntaorientaatio tulee järjestää kotoutuja-asiakkaille. Kotoajan ylittäneet eivät ole enää palvelun kohderyhmää. Ne kotoutuja-asiakkaat, jotka käyvät kotoutumiskoulutuksen, eivät tarvitse erillistä yhteiskuntaorientaatiota. Erillisen koulutuksen tarve jää vähäiseksi, mikäli kotoutuja-asiakkaat voidaan ohjata pääsääntöisesti kotoutumiskoulutusten pariin. Riskit: - palvelun tarve ei kohtaa tarjontaa - orientaatiota ei saada toteutumaan erikoisemmille kieliryhmille - palvelun laatu ei ole riittävän hyvä

Kotoutumiskoulutus ja siihen sisältyvä kielitaidon päättötestaus (KotoL 26 ja 27 §)

- *"Kunta vastaa siitä, että kunnassa on tarjolla kotoutumiskoulutusta kunnassa asuvien kotoutuja-asiakkaiden tarvetta vastaavasti. Kunnan on ohjattava kotoutuja-asiakas, joka ei ole oppivelvollinen, osallistumaan kunnan tai muun tahon toteuttamaan kotoutumiskoulutukseen."*
- Sastamala: Sastamalan opisto
- Ikaalinen: Ikaalisten Opisto
- Hämeenkyrö, Parkano ja Kihniö: opiskelijoiden ohjaus edellisiin (Petäjä-Opistolla valmius aloittaa kotoutumiskoulutus, jos asiakkaita riittävästi ryhmämuotoiseen koulutukseen)
- Työllisyysalue kilpailuttaa verkkototeutuksena järjestettävän toteutuksen yksittäisiä opiskelijoita varten.
- Kielitaidon päättötestausta varten hankitaan valmistumassa oleva valtakunnallinen testausmateriaali ja kielitaito testataan kotoutumiskoulutuksen yhteydessä.

Prosessi	Kuka tekee	Miten prosessi etenee	Mahdolliset yhteistyötahot	Haluttu tulos	Muuta huomioitavaa
Kotoutumiskoulutus Työllisyysalueen keskitetty prosessi	Lain mukaan kunta vastaa siitä, että kunnassa tarjolla on kotoutumiskoulutusta. Läntisen Pirkanmaan alueella kotoutumiskoulutus organisoidaan keskitetysti. Kotoutumiskoulutusten toteuttamisvaihtoehdot: 1) vapaan sivistystyön oppilaitos toteuttaa kotokoulutuksen ja asiakkaat ohjataan osallistumaan siihen 2) koulutus hankitaan ostopalveluna (kilpailutus) 3) koulutus toteutetaan työllisyyspalveluiden omana tuotantona	Asiakkaan kotoutumiskoulutuksen tarve arvioidaan palvelutarpeen/monialaisen palvelutarpeen arvioimisen yhteydessä ja se kirjataan kotoutumissuunnitelmaan. Kotoutumiskoulutusten järjestäjätaho ilmoittaa alkavan koulutuksen Koulutusportti-järjestelmässä. Kotoutumiskoulutuksen tarpeen arvioinut omavalmentaja kirjaa koulutuksen kotoutumissuunnitelmaan ja lisää asiakkaan koulutusjonoon sopivaan koulutukseen Koulutusportissa. Opiskelijavalinta tapahtuu yleensä yhteistyössä koulutuksen toteuttavan tahon kanssa.	Kotoutumiskoulutuksen toteuttava tahon laatii opetussuunnitelman OPH:n määräyksen mukaisesti. Vuonna 2025 käytettäväksi tulee valtakunnallinen kielitaidon lopputesti.	Kotoutumiskoulutuksen tavoite on, että kotoutuja saavuttaa kielitaitotason B1. Lisäksi tavoitteena on, että kotoutuja saa riittävät tiedot, taidot ja valmiudet opiskeluun tai työllistymiseen sekä kotoutumiseen uuteen kotimaahansa.	Kotoutumiskoulutuksen toteuttamismallin valintaa vaikuttavat vapaan sivistystyön oppilaitosten rahalliset ja toiminnalliset resurssit, määrärahat ja kuntien ja työllisyyslautakunnan päätökset. Mikäli tarvitaan kilpailutusta, kilpailutetaan keskitetty palvelutoteutus koko läntiselle alueelle. Riskit: - kotoutumiskoulutusten asiakasjonot kasvavat liian suuriksi ja odotusaika venyy kohtuuttomasti - koulutuksen toteuttajilla ei ole riittävästi resursseja tuottaa palvelua koko työllisyysalueelle - kotoutumisaika ehtii mennä ohi ennen palvelun toteutumista - asiakaskuntaa ei ole riittävästi, jotta koulutusten toteuttaminen olisi taloudellisesti järkevää

Luku- ja kirjoitustaidon koulutus sekä AiPe

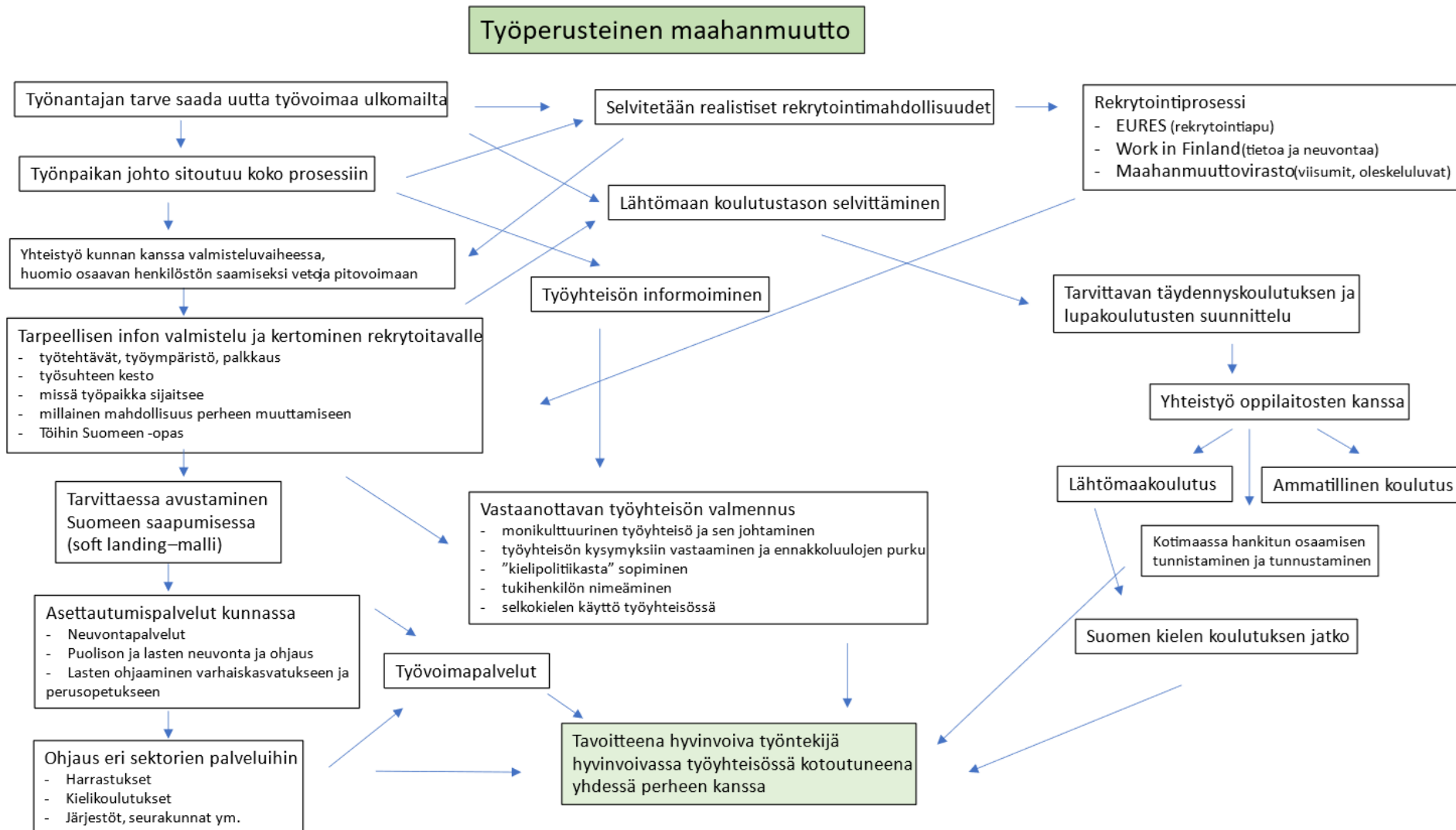
- Luku- ja kirjoitustaidon koulutuksista sovitaan tarvittaessa paikallisten opistojen kanssa tai se hankitaan muualta. Vuonna 2024 ei luku- ja kirjoitustaidon koulutukselle ole ollut tarvetta.
 - Aikuisten perusopetuksen suhteen yhteistyötä on tehty Karkun evankelisen opiston kanssa
-

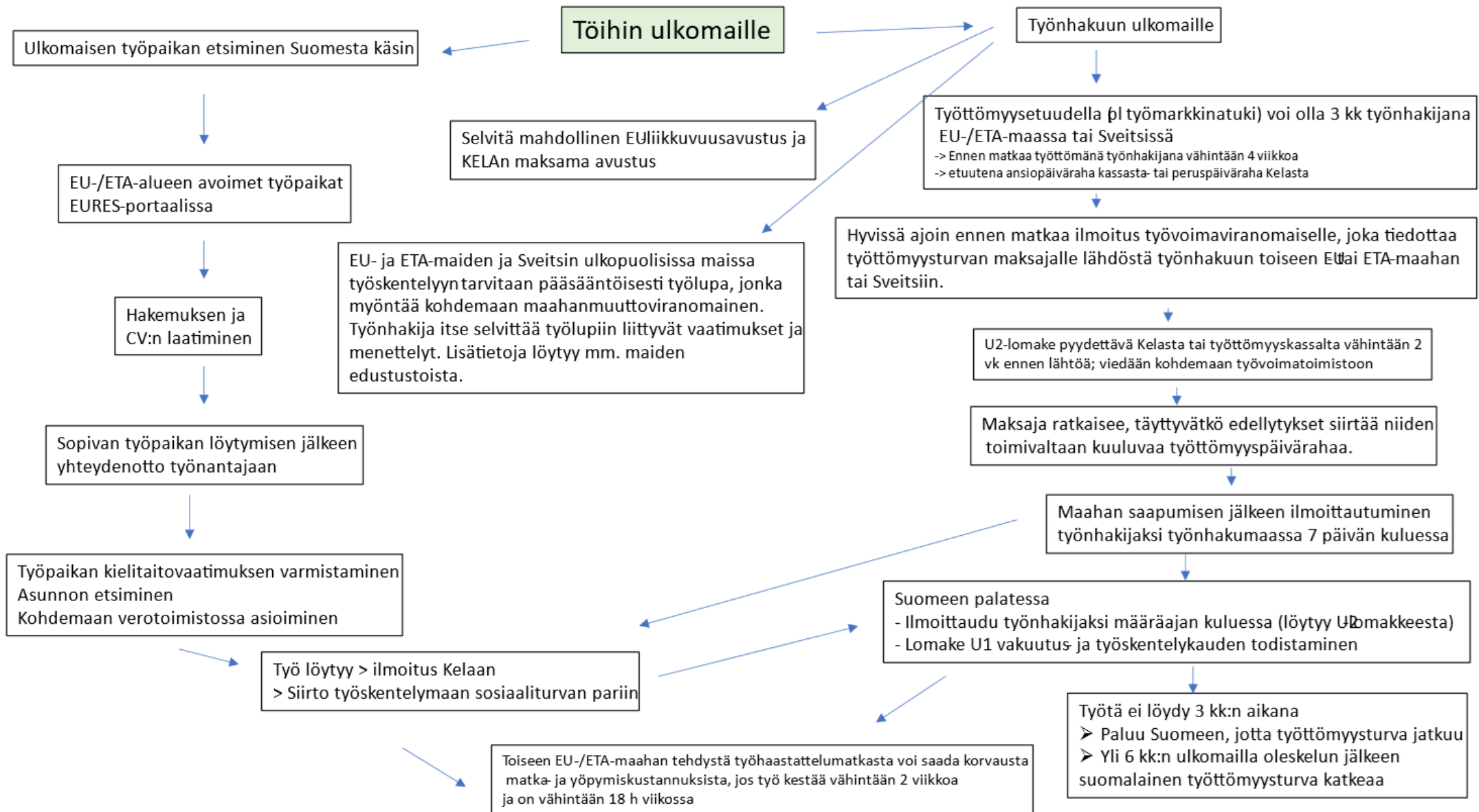
Työperusteinen maahanmuutto ja EURES-palvelut

- Palvelut tuotetaan keskitetysti kotouttamispalveluissa
- Huomioidaan työnantajien tarpeet

Työperusteinen maahanmuutto ja kansainvälinen rekrytointi (EURES)

Onnistuneen
työperusteisen
maahanmuuton
rekrytointi- ja
koulutusmalli

Työnantajan velvoitteet

- työnantajalla pitää olla aito tarve saada uutta työvoimaa ulkomailta
- työnantaja päättää etukäteen, millaista työvoimaa tarvitaan (esim. jos tarvitaan hoitoapulaisia, ei rekrytoida lääkäreitä) ja rekrytoida työvoimaa tarpeeseen
- työpaikan johtoporras sitoutuu prosessiin, kyseessä ei saa olla yhden ihmisen intressi
- työsuhteen kesto on mietittävä etukäteen (mahdollisimman pitkä työsuhde antaa tulijalle aidon mahdollisuuden kotoutua; kovin lyhyen työsuhteen vuoksi ei kannata tuoda perhettä maahan, mutta tutkimusten mukaan perheen muuttaminen samaan maahan edistää kotoutumista)
- rekrytoitavalle on annettava riittävän realistinen käsitys työtehtävistä, työympäristöstä, palkkauksesta, ympäröivästä yhteiskunnasta ja sen palveluista
- käydään työnantajan kanssa läpi oleskelulupakäytännöt ja niihin liittyvät haasteet ja toimenpiteet

Selvitettäviä asioita

- selvitetään mahdollisuuksien mukaan etukäteen, miten hyvin lähtömaan koulutustaso vastaa sitä osaamisen tasoa, jota kyseisen ammatin edustajalta Suomessa vaaditaan
- selvitetään etukäteen, miten täydennyskoulutus ja mahdolliset Suomessa vaadittavat lupakoulutukset järjestetään

Suunnitellaan ja organisoidaan lähtömaakoulutus (suomen kieli ja kulttuuri)

- valitaan lähtömaakoulutuksen toteuttaja
- suunnitellaan koulutuksen sisältö ja tavoitteet yhdessä työnantajan kanssa, käytetään koulutuksen aikana autenttista työpaikkaan liittyvää materiaalia
- päätetään koulutuksen kesto ja toteuttamismalli (lähiopetus/verkkototeutus)

Vastaanottavan työyhteisön valmennus

- valmennetaan työyhteisö ottamaan uudet tulijat vastaan kertomalla heille etukäteen tulijoista
- järjestetään työyhteisössä koulutus monikulttuurisesta työyhteisöstä ja selkeän kielen käyttämisestä
- tarvittaessa järjestetään keskustelutilaisuus, jossa työntekijät saavat purkaa huoliaan ja epäilyksiään ulkomaista rekrytointia kohtaan, paikalle asiantuntija vastaamaan kysymyksiin
- sovitaan ”kielipolitiikasta” työyhteisössä
- nimetään tukihenkilö-työntekijä (pitää perustua vapaaehtoisuuteen), joka auttaa työpaikalla hiljaisen tiedon ymmärtämisessä ja kielitaitoa vaativissa tilanteissa
- selkokielistetään (tai käännetetään tulijan kielelle) tärkeimmät ohjeet
- työyhteisön tulee olla valmis siihen, että toisesta maasta tuleva työntekijä ei automaattisesti osaa kaikkia niitä käytäntöjä, joita suomalaisessa työpaikassa edellytetään; tulijalle pitää antaa aikaa kehittyä ammatillisesti ja kielitaidon suhteen

Asettautumispalvelut

- sovitaan, kuka auttaa ja neuvoa oleskelulupien ja mahdollisten viisumien saamisen kanssa
- huolehditaan yhdessä kunnan kanssa siitä, että tulijat saavat asunnon ja tarvittavan alkuneuvonnan
- huolehditaan puolison kouluttautumis-/työllistymismahdollisuuksista ja lasten päivähoito-/ koulutusjärjestelyistä
- neuvotaan tulijoita paikallisten palveluiden ja harrastustoiminnan pariin
- autetaan tulijaa pankkitilin avaamisessa, neuvotaan verotusasiat ja verokortin hankkiminen
- autetaan hankkimaan tarpeelliset vakuutukset
- huolehditaan siitä, että henkilö löytää terveystieteiden pariin
- työsuhteen kesto on mietittävä etukäteen (mahdollisimman pitkä työsuhte antaa tulijalle aidon mahdollisuuden kotoutua; kovin lyhyen työsuhteen vuoksi ei kannata tuoda perhettä maahan, mutta tutkimusten mukaan perheen muuttaminen samaan maahan edistää kotoutumista)

Suomen kielen koulutuksen jatkuminen

- suunnitellaan etukäteen, miten suomen kielen koulutusta jatketaan Suomessa (työpaikkakoulutus/suomen kielen verkko-oppimismateriaalit) Suunnitellaan ja organisoidaan lähtömaakoulutus (suomen kieli ja kulttuuri)

Valitaan lähtömaakoulutuksen toteuttaja

- suunnitellaan koulutuksen sisältö ja tavoitteet yhdessä työnantajan kanssa, käytetään koulutuksen aikana autenttista työpaikkaan liittyvää materiaalia
- päätetään koulutuksen kesto ja toteuttamismalli (lähiopetus/verkkototeutus)

Muita huomioita

- mahdollinen ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus ja sen järjestäminen
- kotimaassa hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (ohjaaminen tutkinnon tunnustamiseen ja diplomien rinnastamiseen, mikä mahdollistaa työntekijän jatkotyöllistymisen Suomessa, vaikka työsuhte ensimmäisessä työpaikassa ei jatkuisikaan pitkää aikaa)

Työllisyysalueen yhteisiä yhteistyötahoja läntisen Pirkanmaan alueella

- SASKY koulutuskuntayhtymä
- KEOKARKKU Karkun evankelinen opisto
- KELA
- PIRHA Pirkanmaan hyvinvointialue

Maahanmuuttajataustaisten opiskelu Saskyssa

- SASKY koulutuskuntayhtymä tarjoaa maahanmuuttajille mahdollisuuden hankkia ammatti ja päästä osalliseksi työelämään. Opiskelu tapahtuu yhteistyössä työelämän kanssa, ja osaaminen osoitetaan alan työpaikoilla. Toiminta-alueella koulutusta on tarjolla useilla hyvin työllistävillä ammattialoilla.
- Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) valmentaa maahanmuuttajia ammatilliseen koulutukseen ja auttaa heitä saavuttamaan tarvittavat valmiudet ammattiin opiskeluun (Sastamala ja Ikaalinen). Opintojen aikana on mahdollisuus vahvistaa suomen kielen osaamista S2 -kieliopinnoissa. Opiskelijoiden ohjauksen ja oppimisen tuen tarve on tiedostettu. Sitä toteuttaa maahanmuuttajille pääsääntöisesti omaohjaaja, mutta myös muu oppilaitosten henkilöstö. Saskyllä on mahdollisuudet vastata maahanmuuttajien ryhmämuotoisen koulutuksen tarpeeseen.
- S2 opetus sisältyy perustaitojen vahvistamisen osa-alueeseen. Tavoitteena on saavuttaa sellaisen opiskelu/tutkintokielen taidon, että se mahdollistaa toisen asteen koulutukseen osallistumisen. Lisäksi kehittää eri tiedonalojen kielen osaamista ja käyttää opiskeltavaan aineeseen sopivia opiskelumenetelmiä. Sastamalassa on erillinen S2-opetusryhmä, jossa perustaitojen vahvistamisen painotus.
- Vammalan ammattikoulu; Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitos, tarpeen mukaan; Sastamala, Ikaalinen, Hämeenkyrö ja Parkano, tarpeen mukaan; Petäjä-opisto, valmius opettaa Luoteis-Pirkanmaalla

Maahanmuuttajien ohjauspalvelu Saskyssa

Sastamalassa (kaikki yksiköt) omaohjaaja-palvelu
(koulutusneuvonta, henkilökohtainen uraohjaus,
kohtaanto-palvelu)

Luoteis-Pirkanmaan alueella (Hämeenkyrö,
Ikaalinen, Parkano) uraohjaaja-palvelu

Opinto-, koulutus- ja ammatilliset ohjaajat
auttavat tarvittaessa opiskelijoita

Muuta ko. kohderyhmälle kohdistettua palvelua
suunnitellaan ja toteutetaan tarpeen mukaan.

SASKY Petäjä-Opisto

Petäjä-opisto on SASKY koulutuskuntayhtymän ylläpitämä monipuolinen ja aktiivinen kansalaisopisto. Toiminta-alueena on Hämeenkyrö, Kankaanpää, Karvia, Kihniö, Parkano ja Pomarkku. Kurssit ovat avoimia kaikille iästä, kotipaikasta, pohjakoulutuksesta tai kansallisuudesta riippumatta.

Opiston kurssitarjonta kattaa laajan kirjon aiheita, kuten taide, käsityöt, musiikki, liikunta, kielet ja tietotekniikka. Meillä on myös erityisiä kursseja lapsille ja nuorille sekä senioreille, jotta jokainen löytää itselleen sopivaa tekemistä ja oppimisen iloa.

Petäjä-opiston tavoitteena on edistää elinikäistä oppimista ja yhteisöllisyyttä. Opisto tarjoaa mahdollisuuden oppia uutta, tavata uusia ihmisiä ja osallistua aktiivisesti paikalliseen kulttuurielämään

Sasky Petäjä-opistossa voi osallistua kuvataiteen, käsityön ja teatterin taiteen perusopetukseen. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

- **Käsityökoulu Näppärä** on tarkoitettu lapsille ja nuorille, jotka ovat kiinnostuneita käsillä tekemisestä ja muotoilusta. Käsityökoulu Näppärässä opiskellaan käsityötä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaan.
- **Kuvataidekoulu Pisamassa** lapsella ja nuorella on mahdollisuus kehittää valmiuksia ilmaista ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan kuvallisesti. Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Eri materiaaleja ja tekniikoita opetellaan käyttämään monipuolisesti.
- **Teatterikoulu Ilmeessä** lasten ja nuorten on mahdollista kokeilla teatterin eri osa-alueita. Opinnot tukevat lapsen ja nuoren kasvua, itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentumista. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Teatterikoulu Ilmeen kursseilla oppilaan kokemus taiteenalasta vahvistuu ja oppilas kehittää omaa itseilmaisuaan sekä toimii aktiivisena luovana ryhmänjäsenenä. Opinnot kehittävät oppilaita heidän vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoissaan.

KEOKARKKU

- Kotoutumiskoulutus
- Aikuisten perusopetus
- Perustaitokoulutus kotoutumisajan ylittäneille
- Tuva-koulutus
- Lukio

www.keokarkku.fi

Pirkanmaan hyvinvointialue

- Kotoutumisen edistäminen [Kotoutumisen edistäminen - pirha.fi](https://pirha.fi/kotoutumisen-edistaminen)
- [Tärkeimmät numerot paikkakunnittain - pirha.fi](https://pirha.fi/tarkeimmat-numerot-paikkakunnittain)
- Maahanmuuttajien alkuvaiheen terveydenhuoltopalvelut: [Maahanmuuttajien alkuvaiheen terveydenhuoltopalvelut - pirha.fi](https://pirha.fi/maahanmuuttajien-alkuvaiheen-terveydenhuoltopalvelut)
- Palvelu on tarkoitettu (UNCHR):n kautta tulleille kiintiöpakolaisille, perheenyhdistämisen kautta tulleille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille (kutsutaan yhdelle käynnille)

KELA

Kelan verkkosivustolla on tietoa
Suomeen muuttavalle:

<https://www.kela.fi/ulkomailta-suomeen> sekä tietoa Kelan

palvelukanavista:

<https://www.kela.fi/asiakaspalvelu>

KOTOUTUMISOHJELMAN KUNTAKOHTAISET SIVUT

- Hämeenkyrö
- Ikaalinen
- Kihniö
- Parkano
- Punkalaidun
- Sastamala

Kotoutumista edistävät kunnissa toteutettavat palvelut

- Kuntien tieto-, ohjaus- ja neuvontapalvelu
- Muut koulutukset ja palvelut, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä
- Kunnissa toimivien järjestöjen, yhteisöiden, seurakuntien, yritysten tuottamat kotoutumista edistävät palvelut

Ikaalinen

Kunnan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut

Ikaalisten kaupungin kotoutumisen ohjaaja ottaa vastaan samoissa tiloissa asiointipisteen, ohjaamon ja työllisyyspalvelujen kanssa. Asiakkailta on mahdollisuus saada ohjausta ajanvarauksella, mutta viikon jokaisena arkipäivänä heidän on mahdollista varata aika ja saada huolensa esitettyä.

Kotoutuminen kunnan strategiassa

Nykyisellään kotoutuminen näkyy kaupungin talousarviossa ja tilinpäätöksessä, sekä koulujen ja esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmissa. Kotoutumisen palvelut ja edistäminen tulee esille seuraavassa laadittavassa laajassa hyvinvointisuunnitelmassa, joka valmistuu vuoden 2025 syksyllä.

Kotoutuja-asiakkaiden tavoittaminen

- Kaupunki tekee yhteistyötä paikallisten toimijoiden ja kunnan eri toimialojen kesken siitä, miten kunkin tahon kanssa toimivat ulkomaalaistaustaiset kuntalaiset saisivat luontevimmin kotoutumispalveluista tietoa. Eri toimijoiden ja kotoutumispalveluiden välillä ylläpidetään hyvää yhteistyötä.
- Eri toimijat (yritykset, työnantajat, varhaiskasvatus ja koulut) ohjaavat kotoutumispalveluihin, mikäli kohtaavat henkilön, jonka voidaan katsoa mahdollisesti hyötyvän kotopalveluista, näitä ovat esim. vastikään maahan saapuneet, suomenkielentaidottomat, eri syistä syrjäytymisvaarassa olevat henkilöt.
- Eri toimijat julkisella, yksityisellä ja kolmannen sektorin puolella jakavat maahanmuuttajille koto-palvelu-esitettä, josta löytyy ohjaajien yhteystiedot ja vastaanoton sijainti sekä aukioloajat.
- Yksityisen toimijan järjestämässä syystapahtumassa on myös kotoutumispalveluiden neuvontapiste.

Ikaalisten kotoutumispalvelut

Vuoden 2025 alusta kotoutumispalveluiden vastaanotto ajanvarauksella osoitteessa Vanha Tampereentie 11. Yhteydenotot ohjaajiin ensisijaisesti WhatsApp-viestillä.

Kotoutumisohjaajat

Hanna Vilppo hanna.vilppo@ikaalinen.fi 044 730 6216

Anastasija Raudive anastasija.raudive@ikaalinen.fi 044 730 6242

sähköposti: kotoutumispalvelut@ikaalinen.fi

Asiointipisteeltä neuvonta Kelan, DVV:n tai TE-palveluiden hakemuksiin liittyen. Asiointipiste palvelee normaalisti ilman ajanvarausta arkin klo 9-12 ja 12.30-15.30. Osoite: Vanha Tampereentie 11 asiointipiste@ikaalinen.fi 044 730 6555

Kotoutumisen vastuuhenkilö:

Anna Mäkelä

Työllisyys- ja kotouttamispäällikkö

0447301258

anna.makela@ikaalinen.fi

Sivistyspalvelut

- Valmistavaa opetusta toteutetaan tarvittaessa esiopetuksen tiimoilta päiväkotien esiopetusryhmissä ja perusopetuksen osalta kouluilla.
- Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on tällä hetkellä vain yksittäisiä oppilaita. Heille ei ole perustettu omaa opetusryhmää, vaan valmistava opetus toteutetaan yleisopetukseen integroidusti. Perusopetuksessa on kaksi suomi toisena kielenä -opettajaa, toinen yläkoulussa ja toinen alakoulussa. He tukevat niitä oppilaita, joiden äidinkieli on muu kuin suomi.

Kunnassa tarjolla olevat suomen kielen koulutukset (muut kuin työllisyysalueen yhteiset)

- Suomen kielen opetusta aikuisille maahanmuuttajille toteutetaan kansalaisopiston kautta. Lukuvuonna 2024-2025 on tarjolla suomen kielen alkeisjatkokurssi maahanmuuttajille (1 ilta viikossa) ja suomen kielen alkeet maahanmuuttajille (2 iltaa viikossa). Alkeisjatkokurssi on keskiviikkoisin klo 18.15-20.30, ja alkeiskurssin ensimmäinen ryhmä keskiviikkoisin klo 16.30-17.45 ja toinen ryhmä torstaisin klo 17.25-18.55.
- Kotoutumisen palvelut tarjoavat kurssit ikäalislaisille maahanmuuttajille maksuttomana.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut tarjoaa samat liikuntapuitteet ja mahdollisuudet kuin kaikille kuntalaisille. Ohjattuihin liikuntaryhmiin osallistuminen ei ilman tulkkia onnistu. Tavoitteena on tarjota yksittäisiä kertoja maksutonta kuntosaliopastusta, jossa olisi liikuntapalveluiden ohjaajan lisäksi myös tulkki paikalla tai tarjota opastusta ulkoliikuntareitteihin ja paikkoihin.

Kulttuuripalvelut

- **Kulttuuripalvelut** on mukana erilaisien tapahtumien järjestämisessä niin kaupungin omien tapahtumien kuin sidosryhmien kanssa yhteistyössä järjestettävien tapahtumien. Tapahtumat on tarkoitettu kaikille, myös kotoutuja-asiakkaille.
- Ikaalisten kirjaston palveluissa huomioidaan kotoutujat mm. tilaamalla eri kielistä kirjallisuutta kysynnän ja tarpeen mukaan.
- Seurakunta on järjestänyt aktiivisesti konsertteja ym. tapahtumia ukrainalaisille. Niissä kaupunki on ollut mukana järjestelyissä ja varsinkin tiedottamisessa.

Seurakunnat

- Helluntaiseurakunta: lasten viikoittainen kerhotoimintaa (Royal Rangers), toimintapäiviä koko perheelle ja myös vanhemmalle väelle.
- Vapaakirkko: lastenleiritoimintaa, perhetapahtumia, ruokajako kaikkina arkipäivinä ja perjantaisin keittopäivä
- Luterilainen seurakunta: osallistumista yhteistapahtumien ja juhlien järjestämiseen, srk:n tilojen lainaamista kotoutumisen edistämiseen tarkoitettuun toimintaan (mm infotilaisuudet, kielikahvila), juhlapyhien aikaan ortodokseille omia tilaisuuksia, lisäksi muuta tarvelähtöistä toimintaa ja yhteistyötä paikallisten maahanmuuttajien hyväksi.
- Seurakunnilla tulkkausmahdollisuus moniin tilaisuuksiinsa ja muuta oman kielistä tukea yhteisiin tapahtumiin, usein tarjotaan ilmainen yhteiskuljetus kauempana järjestettäviin tapahtumiin.
- Ruokakauppojen hävikkiruokajakelu vapaakirkon ja yhdistysten yhteistyönä joka arkipäivä ja perjantaisin keittopäivä.

Muut järjestöt ja yhteisöt

- Huonekalu- ja taloustarviketarpeissa avustetaan tapauskohtaisesti.
- Läksyparkkitoiminnan järjestämiseksi selvitetään kolmannen sektorin mahdollisuuksia.
- Yrittäjät huomioivat maahanmuuttajia: yhteistyö paikallisten pienempien työnantajien kanssa ollut hyvää, työharjoittelupaikkoja ja kevyempiä työpaikkoja on räätälöity varsinkin ukrainalaisille ilahduttavan hyvin.
- Työnantajien kanssa käydään tiiviimpää yhteistyötä kotoutumispalveluista tiedottamisen osalta (esitteet nähtäville työpakoilla ym).
- Osaa paikallisten yritysten palveluista on muokattu soveltumaan maahanmuuttajien tarpeisiin, esimerkkejä:
 - isännöitsijät laatineet omat lomakkeensa soveltumaan hätämajoituksesta vuokrasuhteeseen siirtyville ja vuokrahakuprosesseja yksinkertaistettu näiltä osin vastaamaan väliaikaista tarvetta
 - matkailualan yrittäjä tarjoaa esimerkiksi päivän ostos- tai kulttuurimatkoja myös venäjänkielisellä mainoksella
 - kuntosali- ja liikuntapalveluita on tarjottu huokeammalla hinnalla tilapäisen suojelun oleskeluluvilla oleville

Ikaalisten tavoitteet kotoutumisen edistämisen näkökulmasta seuraaviin teemoihin:								
	Työllisyys	Koulutus	Asuminen	Hyvinvointi ja terveys	Osallisuus	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	Oman kielen ja kulttuurin ylläpitämisen mahdollisuus	Hyvien väestösuhteiden edistäminen
Tavoitteet	Kotoutuja-asiakkaan työllistyminen.	Kotoutuja-asiakkaan taitojen kehittäminen työmarkkinoiden mukaiseen suuntaan, hyvä kielitaito työllistymismahdollisuuksien pohjaksi ja integroitumisen edistämiseksi.	Kotoutuja-asiakkaan ja hänen perheensä itsenäinen asuminen Ikaalisissa.	Kotoutuja tietää mistä saa apua terveys- ja sosiaalipalveluiden tarpeisiinsa ja mistä hankkia tietoa hyvinvointinsa tukemiseksi.	Paikallinen väestö hyväksyy kotoutujan osaksi yhteisöä ja kotoutuja kokee kuuluvansa siihen.	Kotoutuja ymmärtää yhteisön ja yhteiskunnan normit ja kokee voivansa toimia niiden tasavertaisena osana. Molemmin puolinen ymmärrys kulttuurillisen moninaisuuden yhteensovittamisen tärkeydestä.	Kotoutujalla on mahdollisuus säilyttää tunne yhteenkuuluvuudesta kotimaahansa ja juuriinsa.	Tutustuminen paikallisten kanssa, ystävyysuhteiden luominen, verkostoituminen
Toimenpiteet	Työn haun aloittaminen, TE-palveluihin ilmoittautuminen, mahdollinen kotoutuissuunnitelman teko ja kotoutumiskoulutuksiin tai kielikursseille ilmoittautuminen työhaun edistämiseksi.	Kotoutumissuunnitelma, asiakkaan lähtötason ja omien suunnitelmien kartoitus, ohjaaminen tavoitteita tukevaan tutkintoon valmistavaan koulutukseen tai kursseille, ohjaaminen alavalintaan ja koulutukseen hakeutumiseen.	Asumiseen liittyviin sekä yleisiin taloyhtiöiden käytäntöihin perehdyttäminen ja velvollisuuksien selvittäminen, asumiseen liittyvien sopimusten kanssa alkuun auttaminen. Ongelmatilanteiden ratkaisu neuvomalla asiakas olemaan yhteydessä oikeaan tahoon.	Hyvinvointiin ja terveydellisiin haasteisiin liittyvät asiat kartoitetaan ensimmäisillä tapaamisilla kotoutuja-asiakkaan kanssa ja hänet ohjataan hänen tarvitsemiinsa palveluihin. Hänelle kerrotaan keneen / mihin ollaan yhteydessä eri huolenaiheisiin liittyen. Toiveet harrastuksista kartoitetaan ja asiakas ohjataan tutustumaan paikalliseen vapaa-ajan toimintaan.	Kotoutuja osallistetaan kunnan palveluiden ohessa yhdistys-, järjestö-, seura- ja seurakuntatoimintaan omien sosiaalisten tarpeidensa mukaisesti.	Yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja maahanmuuton valtakunnallisesta merkityksestä tiedottaminen, aiheen näkyvillä pitäminen kunnan nettisivuilla ja somessa.	Tarjota mahdollisuus kunkin kotimaan omiin tilaisuuksiin tarjoamalla esim tila. Auttaa löytämään muita samaa kansallisuutta olevia. Auttaa löytämään oman kielen kursseja, jos omalla paikkakunnalla ei niitä järjestetä	Kotoutujan yhteiskuntaorientaatio osana hyvien väestösuhteiden edistämistä. Yhdenvertaisuuden huomioiminen palvelukenttää muokatessa vastaamaan kotoutujien tarpeita. Kotoutujan osallistaminen paikalliseen toimintaan, kannustaminen tutustumaan paikallisiin omien harrastusten ja vapaa-ajan tekemisten kautta.
Seuranta	Työllisyyspalvelut / kotoutumissuunnitelma, seurannan vastuu kotoutumispalveluilla	Koulutuksen järjestäjä / opinto-ohjaaja, työllisyyspalvelut / kotoutumissuunnitelma, seurannan vastuu kotoutumispalveluilla	Yleisneuvonta ja ohjaus kotoutumisohjaajilta, seurannan vastuu kotoutumispalveluilla	Vastuu sosiaali- ja terveysasioista kuuluu hyvinvointialueelle. Vastuu oikeaan palveluun ohjaamisesta tarvelähtöisesti kuuluu kotoutumispalveluihin.	Koto-aikana kotoutumispalveluista pidetään yhteyttä kotoutuja-asiakkaaseen, ja annetaan neuvontaa ja ohjausta asiakkaan tarpeiden mukaan.	Seurannan vastuu kotoutumispalveluilla, toteutetaan esim asiakaskyselyllä	Seurannan vastuu kotoutumispalveluilla	Seurannan vastuu kotoutumispalveluilla: kartoitetaan kuinka asiakkaat ovat erilaisissa palveluissa ja toiminnoissa mukana
Vastuutahot	Työllisyyspalvelut	Koulutuksen järjestäjä / opinto-ohjaaja, työllisyyspalvelut / kotoutumissuunnitelma	Kotoutumispalvelut	Kotoutumispalvelut, kunnan hyte-palvelut, nuoriso- ja liikuntatoimi, Pirha	Kunnan kaikkien toimialojen ammattilaiset jotka työskentelevät kotoutujien parissa	Kunnan kaikkien toimialojen ammattilaiset jotka työskentelevät kotoutujien parissa	Kunnan sivistys- ja kulttuuritoimi (hyvinvointipalvelut)	Työllisyys- ja kotoutumispalvelut, työnantajat, kunnan kaikkien toimialojen ammattilaiset, hyvinvointialueen ammattilaiset
Yhteistyö	Kotoutumispalvelut, työnantajat	Kotoutumispalvelut, työnantajat	Isännöitsijät, huoltoyhtiöt, sähköverkkoyhtiöt, vakuutusyhtiöt ym	Kolmannen sektorin toimijat, paikalliset yhdistykset, seuraj ja seurakunnat	Kolmannen sektorin toimijat, paikalliset yhdistykset, seuraj ja seurakunnat, koko yhteisö	Kolmannen sektorin toimijat, paikalliset yhdistykset, seuraj ja seurakunnat, koko yhteisö	Kotoutumispalvelut, kolmannen sektorin toimijat, paikalliset yhdistykset, seuraj ja seurakunnat	Kolmannen sektorin toimijat, paikalliset yhdistykset, seuraj ja seurakunnat, koko yhteisö

Toimintaprosessit kaavioina eri asiakkaiden näkökulmasta

- Asiakkaana tilapäistä suojelua saava
- Asiakkaana turvapaikanhakijana maahan tullut, oleskeluluvan saanut
 - Asiakas työperusteisella oleskeluluvalla
- Työnteko-oikeudet EU-ETA- ja Pohjoismaiden kansalaisille
 - Ei-työnhakija-asiakas
- Asiakas perheen yhdistämisprosessissa
 - Ihmiskaupan uhri

ASIAKAS, tilapäinen suojelu, ei kotikuntaa

TNO-palvelut plus asettautumispalvelut vastaanottokeskuksesta, Ei oikeutta työttömyysetuuteen (riippuu työssäoloehdosta), saa vastaanottoraha ja palvelun vastaanottokeskuksesta

ASIAKAS, tilapäinen suojelu, on kotikuntaoikeus

TNO-palvelut kunnasta, samat palvelut kuin muilla kuntalaisilla, toimeentulotuki, työttömyysetuus riippuu työssäoloehdosta

KELA
toimeentulotuki
asumistuki
lapsilisä

Saapuu työvoimaviranomaisen palvelupisteelle

Tarkistetaan oleskelulupa ja henkilöllisyys

Ei oleskelulupaa

Työnhakua ei käynnistetä

Hallintopäätös työnhakijaksi rekisteröimisen epäämisestä

Todetaan, että ei palvelutarvetta > Kotoutumissuunnitelmaa ei tehdä

Oleskelulupa on, mutta ei mukana; tarvittaessa tarkistus UMA:sta
Asiakasta palvellaan, lupa pitää tulla näyttämään toisena päivänä

Rekisteröidään työnhakijaksi

(URA/A-TMT, maahanmuuttajakortti, oleskelulupatiedot)
- Lausunnot oikeudesta työttömyysetuuteen
- Mahdolliset selvityspyynnot (esim. yritys, opiskelu)

Palvelutarpeen arviointi

(sisältö erillisessä prosessitaulukossa)

Lupa on mukana; tarvittaessa tarkistus UMA:sta

Lupa ei ole voimassa

Lupa on kunnossa

Laaditaan **kotoutumissuunnitelma** (ks. Prosessitaulukko)

- kotoutumisaika (2 v, poikkeus 3v) alkaa
- monikielinen yhteiskuntaorientaatio tarvittaessa
- kotoutumiskoulutus/työkokeilu/valmennus/palkkatuki

Asiakas osallistuu kotoutumissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin

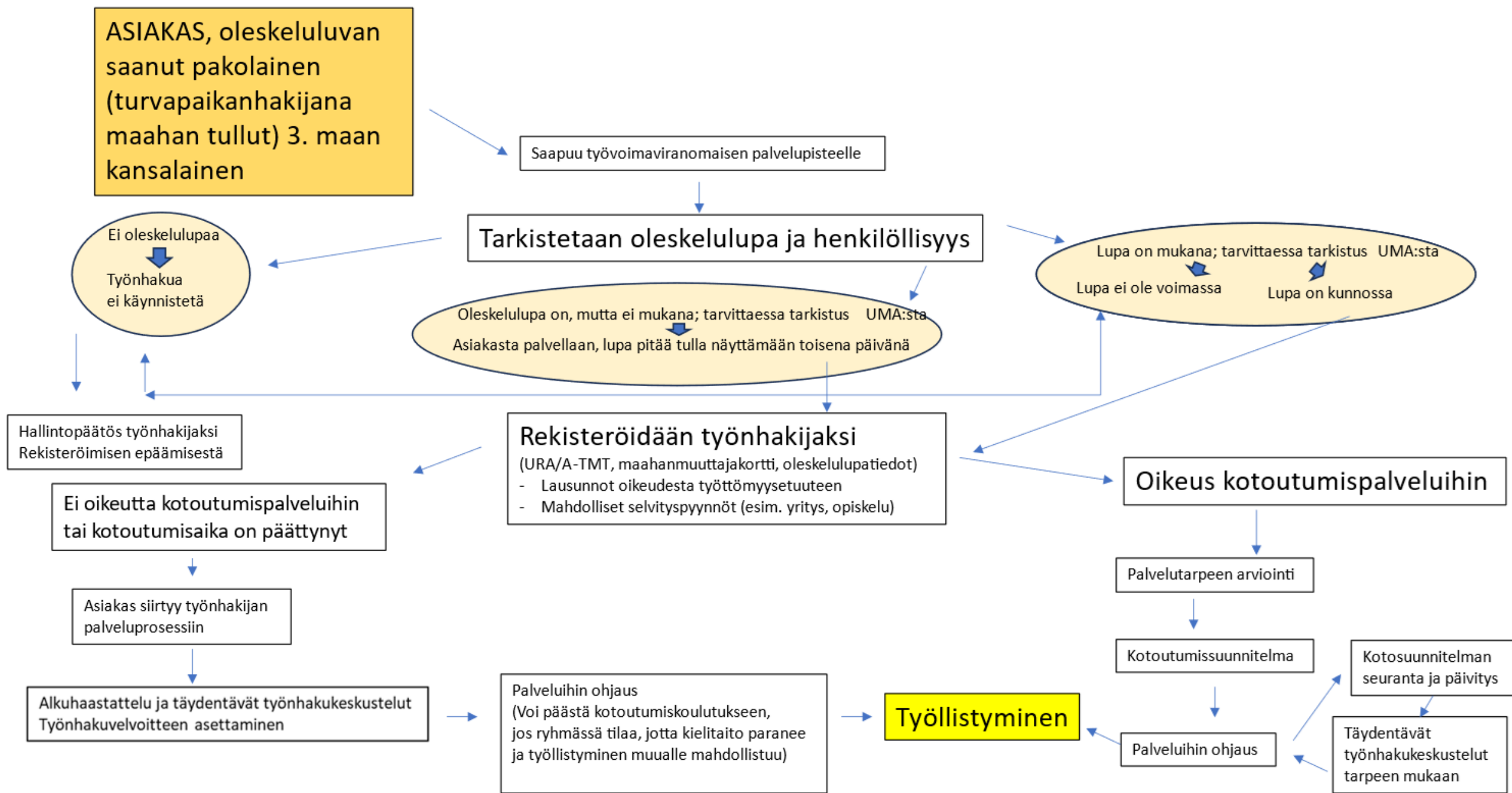
Täydentävät työnhakukeskustelut tarpeen mukaan

Kotoutumissuunnitelman seuranta ja päivitys tarpeen mukaan

Uudet toimenpiteet/suunnitelmat

Kotoutumisajan jälkeen ns. normaalipalveluiden pariin

Työllistyminen

ASIAKAS, työperusteinen
oleskelulupa, ei työssä

Ilmoittautuminen työnhakijaksi

- Tarkistetaan oleskeluluvan sisältö , tarkempi tieto oleskeluluvista ja niiden vaikutuksista työnteko -oikeuteen diassa 2
- Tutkitaan, onko oikeus työttömyysturvaan
- Pyydetään tarvittavat selvitykset
- Pyydetään lomautustodistus tarvittaessa

Oleskelulupa ei mahdollista
työhakua

Hallintopäätös työnhakijaksi
Rekisteröimisen epäämisestä

Epäselvyyksiä oleskeluvassa

- Tarkistetaan UMA:sta
- Viranomaistiedustelu Maahanmuuttovirastoon tai asiakas ohjataan ottamaan itse yhteyttä Maahanmuuttovirastoon

Oleskelulupa sisältää
työnteko-oikeuden

Oleskelulupa sisältää
työnteko-oikeuden

Kotoutumisaikaa jäljellä

Kotoutumisaika päättynyt

Palvelutarpeen arviointi

Asiakas siirtyy työnhakijan palveluprosessiin

Kotoutumissuunnitelma

Alkuhaastattelu ja täydentävät työnhakukeskustelut
Työnhakuvelvoitteen asettaminen

Palveluihin ohjaus

Palveluihin ohjaus
(Voi päästä kotoutumiskoulutukseen,
jos ryhmässä tilaa, jotta kielitaito paranee
ja työllistyminen muualle mahdollistuu)

Työllistyminen

ASIAKAS, EU-/ETA- kansalainen

TNO-palvelut kunnasta

EU-valtion, Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen saa aloittaa työnteon heti, kun hän on saapunut Suomeen.

Ei tarvita oleskelulupaa Suomeen.

Pitää kuitenkin rekisteröidä oleskeluoikeus, jos oleskelee Suomessa yhtäjaksoisesti pidempään kuin 3 kuukautta.

Jotta oleskeluoikeus voidaan rekisteröidä, tulee EU -kansalaisella olla Suomessa ololle peruste ja/tai riittävät varat.

Perusteita ovat työskentely, opiskelu tai perheside Suomessa.

Pysyvä oleskeluoikeus voidaan myöntää,

kun EU-kansalainen on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti viisi vuotta.

EU-kansalaisen perheenjäsenellä on oikeus pysyvään oleskeluun,

kun hän oleskellut Suomessa EU -kansalaisen kanssa laillisesti ja

yhtäjaksoisesti viisi vuotta rekisteröinnin jälkeen .

Suomessa asuvan henkilön perheenjäsen voi aloittaa työnteon heti, kun hän saapuu Suomeen. Perheenjäsenellä on rajoittamaton työnteko -oikeus, vaikka hän ei olisi EU-kansalainen.

Ulkomaalaisen on lain mukaan ilmoitettava väestörekisteriin samat tiedot kuin Suomen kansalaisenkin, jos oleskelu Suomessa kestää vähintään vuoden. Rekisteröinti tapahtuu Digi - ja väestötietovirastossa (DVV), jossa määritellään henkilön kotikunta. EU -kansalaisilla tulee olla mukana passi tai virallinen kuvallinen henkilökortti sekä Maahanmuuttoviraston myöntämä Unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus.

Muita tarvittavia asiakirjoja ovat todistus avioliitosta tai rekisteröidystä parisuhteesta sekä lasten syntymätodistukset (laillistetut).

Tilapäisesti Suomessa oleskelevat ulkomaalaiset voivat toimittaa vapaaehtoisen

rekisteröinti-ilmoituksen Digi - ja viestintäviraston lisäksi joko

Kansaneläkelaitoksen (Kela) toimistoon tai verotoimistoon.

Oleskelu on tilapäistä, jos se kestää alle vuoden.

ASIAKAS Pohjoismaiden kansalainen

TNO-palvelut kunnasta

Pohjoismaiden (Islanti, Norja, Ruotsi, Tanska, Färsaaret ja Grönlanti) kansalaisten on rekisteröidyttävä 6 kk ylittävän oleskelun osalta eli kyseessä olevan henkilön on ilmoitettava muutostaan paikalliselle rekisteriviranomaiselle (Digi - ja väestötietovirasto) ja esitettävä henkilöllisyyden osoittava asiakirja (passi, poliisin myöntämä henkilökortti tai vastaava).

Pohjoismaiden kansalaisilla on oikeus asua ja työskennellä toisessa Pohjoismaassa ilman oleskelu - ja työlupaa.

Jos oleskelet Suomessa yli vuoden, tulee sinun kuitenkin pääsääntöisesti kirjautua

Suomen väestörekisteriin pysyvästi Suomessa asuvaksi .

ASIAKAS, ei työnhakija,
on kotikunta ja
oleskelulupa

Kunnan TNO-palvelut käytettävissä

KELMUsta (kotouttamispalvelut) tieto kuntaan,
mikäli asiakas on saanut
toimeentulotukea muutoin
kuin tilapäisesti,
Uuden lakiesityksen mukaan Kela toimittaa
kuntaan valmiin listauksen
kotihoitoon tukea saavista
alkuvaiheen palveluita tarvitsevista
vanhemmista

Palveluohjaaja ottaa yhteyttä asiakkaaseen

Yhteydenotto kirjataan Kotodigiin

Tilanteen mukaan ohjataan työnhakijaksi,
Prosessi kuvattu diassa 5

Yhteiskuntaorientaatio
tai kielikoulutus

Työllistyminen

ASIAKAS, tulee
perheenyhdistämisprosessin
kautta

Perheenyhdistäjä on alaikäinen

Kuntaan yhteydenotto Pirhasta

Perheen kotoutumissuunnitelman laatiminen
(ks. erillinen prosessikuvaus)

Suunnitelman mukaiset toimenpiteet,
suunnitelman päivitys ja täydentävät
keskustelut

Työllistyminen

Perheenyhdistäjä on täysi-ikäinen
3. maan kansalainen

Maahanmuuttovirasto seuraa tulorajan täyttymistä; puoliso
ei voi hakea toimeentulotukea

Palvelutarpeen arviointi

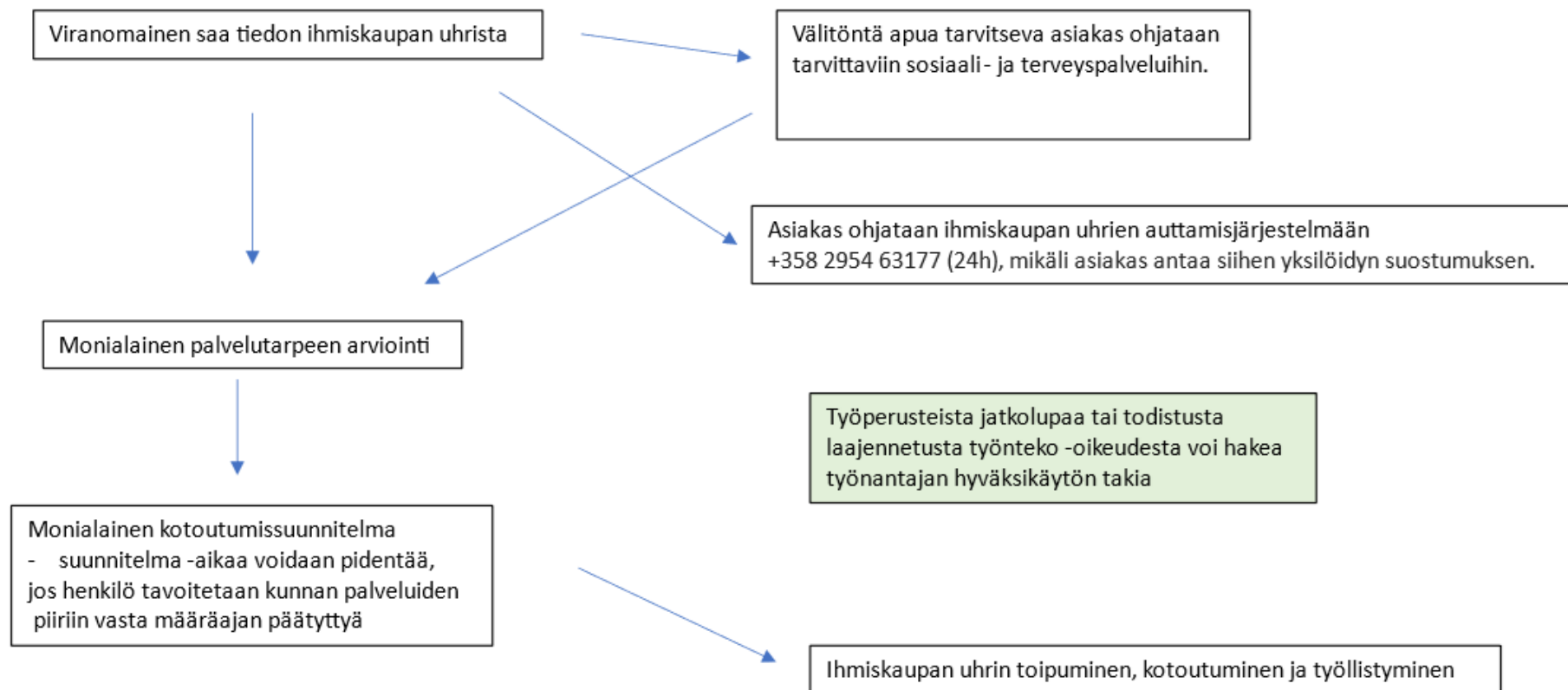
Kotoutumissuunnitelma
- Tarvittaessa monialainen

Kotosuunnitelman
seuranta ja päivitys

Palveluihin ohjaus

Täydentävät
työnhakukeskustelut
tarpeen mukaan

ASIAKAS, ihmiskaupan uhri

Prosessi	Kuka tekee kenelle	Miten prosessi etenee	Mahdolliset yhteistyötahot	Haluttu tulos	Muuta huomioitavaa
Ihmiskaupan uhrien tunnistaminen ja auttaminen	Tieto ihmiskaupan uhrista voi tulla kuntaan esim. toisilta viranomaisilta, oppilaitoksista, terveyspalveluista Palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelman laatiminen toteutetaan monialaisesti	Välitöntä apua tarvitseva asiakas ohjataan tarvittaviin sosiaali- ja terveyspalveluihin.	Hyvinvointialue	Ihmiskaupan uhrin tukeminen ja saaminen avun ja toimenpiteiden pariin.	Kotoutumissuunnitelman laatimisen kohdalla voidaan poiketa kolmen vuoden määräajasta, jos henkilö tavoitetaan kunnan palveluiden piiriin vasta määräajan päätyttyä
		Palvelutarpeen arviointiprosessi menee kuvatun mukaisesti. Ihmiskaupan uhrin kohdalla arvioidaan lisäksi kuntoutus-, terveys- ja sosiaalipalveluiden tarpeet	Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä +358 2954 63177 (24h), josta voi ilman tunnistetietoja pyytää neuvoa, mutta asiakkaan tietojen ilmoittamiseen tarvitaan häneltä yksilöity ja kirjallinen suostumus.	Ihmiskaupan uhrin toipuminen, kotoutuminen ja työllistyminen	Kotoutuminen.fi -sivustolta löytyy ohjekortti eri kielillä
		Viranomaisen, järjestötyöntekijä tai muu ihmiskaupan uhria avustava henkilö on yhteydessä auttamisjärjestelmään ja esittää auttamisjärjestelmään ottamista.	Rikosuhripäivystys tarjoaa apua työperusteisen hyväksikäytön uhreille.		Ihmiskaupan uhrin on mahdollista saada oleskelulupa (= oleskelulupa ihmiskaupan uhrille, Maahanmuuttovirasto)
		Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiantuntijat päättävät sen jälkeen otetaanko henkilö auttamisjärjestelmän asiakkaaksi. Auttamisjärjestelmän	HEUNI (Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti) on laatinut ohjepankin työperusteisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi.		Työperusteista jatkolupaa tai todistusta laajennetusta työnteke-oikeudesta voi hakea työnantajan hyväksikäytön takia
			Työntekijät arvioivat uhrin avun tarpeen ja sopivat tukitoimista yhdessä uhrin kanssa. Tukitoimia ei anneta, jos uhri ei niitä halua. Auttamisjärjestelmään voidaan ottaa myös uhrin Suomessa asuvat alaikäiset lapset.		Riskit: - ihmiskaupan uhreiksi joutuneita ei tavoiteta eikä tunnisteta - toimenpiteet asian hoitamiseksi ovat riittämättömät - ihmiskaupan uhrit jäävät yksin ilman apua

-omavalmentajien ja muiden toimijoiden osaaminen ei riitä tilanteessa, jossa pitäisi tunnistaa ihmiskaupan uhriksi joutunut asiakas

Kuvat

Diat 40-46 Ikaalisten
kaupungin
kuvapankki

Kaikki muut kuvat eri dioilla Pirjo Raunio
(kaikissa Raunion kuvissa olevilta henkilöitä lupa kuvan käyttöön)